

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Одним з найважливіших пріоритетів сучасної державної фінансової політики є підтримка підприємницької діяльності, яка здійснюється як на державному, так і на регіональному рівнях. Оскільки ключовим моментом, що визначає рівень економічного розвитку регіону, є розвиток підприємництва в регіоні, то сприяння створенню бізнес-структур, розширення існуючих та залучення нових є важливим завданням місцевих органів влади. Підприємницькі структури формують бюджет органів місцевого самоврядування і те, на якому вони знаходяться рівні розвитку, фактично залежить життєдіяльність громади. За підрахунками Асоціації міст України (АМУ), частка податків, сплачених сектором підприємництва, у доходах місцевих бюджетів (без врахування офіційних трансфертів) становить 83%. В основному це надходження від ПДФО, плати за землю, єдиного податку, екологічного податку, податку на нерухоме майно. Вагому частку в цьому формують малі та середні підприємства, які є ядром системи функціонування міст, сіл, селищ, ОТГ, завдяки чому останні мають змогу стати центрами економічного зростання.

Як інституційну основу для реалізації державної політики у сфері розвитку та підтримки підприємництва у 1991 році було створено Мережу регіональних фондів підтримки підприємництва (ФПП). Основними функціями системи ФПП є: 1) реалізація державної політики в сфері розвитку і фінансової підтримки підприємництва; 2) сприяння розвитку інфраструктури підтримки підприємництва; 3) співпраця з українськими та іноземними фінансовими структурами; 4) залучення інвестицій для розвитку підприємництва; 5) консультування щодо організації власної справи, маркетингові заходи; 6) видання довідкових матеріалів про ведення підприємницької діяльності; 7) консультування з питань одержання фінансової допомоги; 8) розвиток міжрегіонального та міжнародного бізнес-партнерства; 9) мобілізація фінансових ресурсів з бюджетних та позабюджетних джерел для підтримки підприємництва; 10) підтримка інноваційної діяльності підприємницьких структур.

За час роботи Українського ФПП підходи до вирішення завдань державної політики у сфері підтримки підприємництва істотно змінилися: від прямої фінансово-кредитної підтримки суб'єктів підприємництва до реалізації програм соціального спрямування. Крім того, активно формувалася мережа ФПП на регіональному рівні, однак лише кілька з них дійсно працюють сьогодні. Така ситуація склалася

через брак і несистемність фінансування, а також непослідовність державної політики України у сфері підтримки підприємництва.

Дослідження технології підтримки та стимулювання засвідчують, що держава у розвинених країнах не залишає підприємців без суттєвої допомоги в умовах посилення глобальної конкуренції. Розуміння вагомості малого й середнього бізнесу для всієї економіки країни зумовлює всіляка підтримка його, насамперед, через сприятливі механізми кредитування. Кредитування малого та середнього бізнесу у розвинених країнах і Україні до 2020 року відображено у табл. 1.

Таблиця 1

**Кредитування малого та середнього бізнесу
у розвинених державах та Україні**

Держава	Середній %, під який кредитується МСБ	Розмір кредиту для бізнесу, що надається державою (в Євро)
Японія	0,1	верхньої межі не встановлено
США	2,75	до 1,79 млн
Канада	2	до 223 тис.
Великобританія	2	до 286 тис.
Україна	19,4	не дає

Наведені відсоткові ставки кредитування переконливо свідчать, що Україні необхідно робити кардинальні зміни у напрямку надання українському бізнесу якомога «дешевших» кредитів та іншої державної підтримки. Статистика засвідчує наявність в Україні близько 2 млн малих підприємств, на яких працює 6,5 млн осіб. Отримати кредит у банку для свого розвитку вони можуть лише під 15–30 % річних. У розвинених державах, як видно з таблиці, малий та середній бізнес кредитується від 1 % до 3 % річних.

24.01.2020 р. КМУ затвердив постанови, які передбачають надання державної підтримки малого бізнесу в Україні, спрямованої на розвиток підприємництва, збільшення обсягів виробництва, експорту, імпортозаміщення, енергоефективності, впровадження інновацій – «Про затвердження Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам мікропідприємництва та малого підприємництва» та «Про затвердження Порядку використання коштів державного бюджету, передбачених для забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва». Програма з підтримки МСП передбачає доступне кредитування під 5–9% річних. Програма має надати розвитку МСП, сприятиме зростанню доходів бюджетів, забезпечить надання якісних послуг, збільшення рівня самозайнятості громадян, інвестиційну привабливість територій, запровадження інновацій тощо.